

n. 31. Tunc in ipso finali iudicio suis electis dicit Venite Benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum. Ibidem. n. 34. Ecce electi a Christo sedente vocantur ad gloriam, ac primum: Christus autem D. hic stans introducitur Stephanum vocans ad coronam, & gloriam, ut cum multo gaudio, & honorificentia, ac gratulatione ipsum excipiat. Sedebat Rex Salomon in suo magnifico throno, ex quo omnium causas dicebat, tamen cum videret quod Mater eius Bethsabee veniebat ad loquendum cum eo, Surrexit Rex in occursum eius, 3. Reg. 2. 19. Abulensis ibi: Surrexit Rex ad eam honorandam. ac singulari modo venerandam. Supremus, ac verus Rex Salomon suos electos in sede maiestatis sedens beatitudine remunerat; at Stephanus, ut singulari condecoretur honore, non sedens, sed stans ipsum excipit, ab eoque Beatitudinis diademate insignitur.

QUÆSTIO XXXIV.

Quare D. Stephanus suam visionem non tacet, sed publicat, ac predicat?

296. Chrysoft in presenti existimat, D. Stephanum a principio suæ prædicationis cap. 6. hanc habuisse visionem, gloriam Dei, & Christum stantem, ac proinde ex tanta visa gloria faciem ejus Angelicum fulgorem participasse, & usque modo tacuisse, nunc verò necessitate compulsam ipsam prædicasse, & manifestasse.

297. Primo Iudæi fortiter negabant Christum resuscitatum, ac gloriosum, & verbis Stephani id affirmantis, ac docentis nolebat credere; nunc verò Stephanus adeo hoc certum esse affirmat, ut ipse propriis oculis viderit gloriam Dei, & Christum stantem à dextris Dei, D. August. serm. 1. de Sanctis, alias 94. de diversis ait: Vt testimonium liberè eaderet de Christo, ac si diceret: Ecce video cælum apertum, & Iesum, quem crucifixistis, quem illustris morientem, quem signato sepulchro posuistis jacentem, video ego ad dexteram Patris stantem.

298. Secundò ut ostendat tantam suam fortitudinem, ad constantiam non ab ipso provenire, sed à Iesu stante, cujus conspectu omnes mortis horrores fugantur, & vehemens desiderii ardor accenditur ad eum veniendi, ipsoque fruedi. D. August. serm. 95. de Diversis ait: Ad Christum flagrantissimo amore suspensus carnem quantoties relinqueret desiderabat, & ad ipsum cupiebat evolare, nec mortem iam timebat, quia Christum, quem pro se occisum sciebat, viventem videbat, ac per hoc festinabat, etiam ipse mori pro illo, ut viveret cum illo.

299. Tertio D. Hilarius Arelatensis homil. de S. Stephano ait: Fuit nimirum ineffabilis exultatio, qua exultavit etiam exterius. Tanto gaudio, ac lætitia repletus est Stephanus ex Christo viso, ut non potuerit se continere, quin exterius erumperet, ac declararet eximium, quo flagrabat, desiderium veniendi ad Christum, ut ait August. citato sermone de Diversis 94. ubi sic habet: Non tacuisse Stephanum, quod vidit, ut perveniret ad eum, quem vidit.

300. Quarto D. Stephanus divino afflatus Spiritu ait: Video Cælos apertos, & Filium hominis; Nam cum ipse esset Princeps, & dux omnium Martyrum eos suo exemplo hortatur, ut fortiter, ac constanter Martyrium subeant, & non timeant: Christus enim adstat de eos juvenandos ac corroborandos, & tamquam ad januam expectans ad dandam eis coronam, & præmium. Quinto ut ostenderet, quod Iudæorum furor non tantum erat contra ipsum Stephanum, sed

etiam contra Christum D. qui pro ipso pugnavit & adjuvans stabat.

Sicut laudabile est aliquando tacere, & non loqui, unde ait Isaias 24. n. 16. Sacramentum meum mihi, sic etiam aliquando laudabile est loqui, & non tacere, sic Isaias postquam vidit Deum in throno elevato, & magnifico inter alas Seraphim clamans dixit: Ve mihi quia tacui, quia vir pollutus labiis ego sum, cap. 6. n. 5. seu ut habent Septuaginta, O miser ego: Quia illa visio manifestata est ei, ut eam publicaret, Deumque laudaret, vel ut Regem Oziam increparet. D. Hieronym. ait: Plangit se Propheta, quia non est ausus laudare Dominum, quia labia habebat immunda, vel certe intelligendum; quia tacui, & non audacter Oziam impium Regem corripui.

Act. 7. n. 56. Exclamantes voce magna continuerunt aures suas, & impetum fecerunt unanimiter in eum.

Num. 57. Et extrahentes extra civitatem lapidabant, & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus.

Versiones

CUM EXPOSITIONE XIII.

Verf. 56. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas. Syriacus: Clamaverunt alta voce, & obturaverunt aures suas. Arabic. Tenentes aures suas; D. August. Clamaverunt aures suas. Lucifer: Compresserunt aures suas. Ex Græco: Horribili voce vocitantes. Corvorum more clamaverunt voce magna, & alta, ac horribili, ne audiretur Stephanus dicens: Video Cælos apertos, &c. quem ipsi ut blasphemum reputabant, & simul, ut ait D. August. serm. 98. de Diversis, contra Iesum Christum, quem Stephanus ad dexteram Dei gloriosum prædicabat, de quo ipsi maxime dolebant; clamabant etiam ut ait Glossa, tamquam ad Deum, ut tantam blasphemiam in Stephano vindicaret.

Continuerunt aures suas, quas tamquam manibus objectis obturaverunt, de quo quæst. sequenti. Impetum fecerunt unanimiter in eum. Syriac. Irruerunt in eum omnes, non ratione, sed furore agitati, ut ait Lyranus, & facile, ac promptè iniqui ad malum conveniunt, ac ununtur. Caietan. existimat hoc factum fuisse cum consensu Præsidis Pilati, potius dicam ipso non contradicente.

Verf. 57. Et eiecimus extra Civitatem. Syriacus: Comprehensum eiecimus, ne sua blasphemiam civitatem contaminaret juxta Domini mandatum. Num. 24. n. 14. vellepotius, ut ait Beda, Stephanus erat tamquam advena in mundo, non habens Civitatem. Tertio, ut in hoc, sicut & cæteris esset Christo similis, ut ait Apostolus: Excamus ad eum extra castra improperium ejus portantes. Hebræor. 13. n. 23.

Testes posuerunt vestimenta sua; quibus ex legis mandato Deuteronom. & Levitic. 24. n. 14. incumberebat auspicari lapidationem, vestimenta sua, pallia, ut expeditius lapides jacularentur, ad pedes Sauli, qui postea dictus est Paulus, & ita omnium vestimenta servabat, ut ait D. August. Ut esset in omnium lapidantium manibus, & hoc faciebat, quia valde indignè ferebat Stephanum cognatum, ac condiscipulum suum à se, suæque Scholæ doctrina desicere.

Adolescentis, id est, juvenis juvenili fervore, & audacia plenus, cur non dicitur ad pedes Sauli, cur additur Adolescentis? Ad quod rectè responder D. Ambros. lib. de Ioseph cap. 10. Ideò adolescentior dicebatur à Christo, ut qui vocabatur ad gratiam, exarsaretur

Versiones

CUM EXPOSITIONE XIV.

Verf. 58. Lapidabant, Syriacus, Ethiopius: Lapidibus obruebant eum. Lapidibus obruebant eum. Domine Iesu, D. Chrysoft. Domine noster Iesu, cum ipse precaretur, suscipe spiritum meum. Ethiopius: Suscipe animam meam. In ipso mortis articulo sanctissimum Iesum nomen dicit, ut nos in hoc sanctissimo nomine in ore vitam demus.

Verf. 59. Postis autem genibus, id est flexis genibus, ut oratio esset maxime devota, ac efficacior, quam pro se fuerat: Clamavi voce magna, & Græcus: alta, & hoc ex eximio affectu: Ne statuas illis hoc peccatum. Aliqui Codices addunt, Quia nesciunt quid faciunt. Alii legunt: Ne imponas eis hoc peccatum commissum in morte mea, & cum hoc dixisset obtormentum in Domino. Syriacus: Recubui in Domino. Alii ex Græco: Requiescit in Domino; jucundo, ac læto animo. Salus autem erat conficiens neci ejus. Arabicus: Saulus autem erat lætus de neci Iulii. Ethiopius: Saulus confociatus est eis pro neci Stephani. Multa de his in quæstionibus.

QUÆSTIO XXXVI.

Quare D. Stephanus tot & tantis circumstantiis resplendat in suo Martyrio?

Ab ejus nomine incipiamus: Stephanus idem est Græcè, ac corona, & aptissime hoc illi nomen convenit pro excellentia ejus: Corona de quolibet Sancto, ac lustro canitur: Possisti in capite ejus coronam de lapide pretioso, Plalm. 20. n. 4. At corona Stephani pro sua excellentia, ac magnitudine; non de uno lapide, sed de innumerabilibus componitur: fundamenta sanctæ Civitatis sunt duodecim lapides in quibus scripta sunt duodecim nomina Apostolorum, Apoc. 21. n. 18. & in unoquoque lapide unoquoque Apostolus resplendet; ut suo loco explicavi; At ad Stephani magnalia declaranda; non unus, vel alter lapis, sed innumerabiles conulescant, & fulgent.

Antiquus Pontifex cum ingrederetur Sancta Sanctorum, duodecim lapides cum totidem tribuam Israel nominibus gestabat, Exod. 28. n. 9. ut pro eorum causis ageret. Noster insignis Levita; Primarius Dux, ac Coryphæus omnium innumerabilium Martyrum, qui postea ipsam secuti sunt, ingrediens celeste Palatium innumerabiles secum asportat lapides, unde & ipsi Martyres coronentur. D. August. serm. 94. de Diversis ait: Quando beatus Stephanus pro Christo primus sanguinem suum fudit, quasi corona processit de Cælo; ut eam sumerent sequentes in premio, qui præcedentis pietatem imitarentur in prælio. Expende quasi corona processit de Cælo; ut eam sumerent sequentes in premio.

Noster insignis Levita vir sapientissimus, ac doctissimus cum ageret circiter 34. annos, ut ait D. August. serm. 2. de Sanctis: In ipso juvenis flore, decorem à suis sanguine purpuravit. Anno Christi 34. qui fuit ejus sacratissimæ passionis paulo post Pentecostem, mense Decembri die 26. ut celebrat Ecclesia, illustrissimo Martyrio insignitus in valle Josaphat, qui interjacet inter montem Oliveti, & Ierosalem juxta torrentem Cedron; Unde porta, quæ ex Civitate ducit ad hanc vallem, dicitur porta S. Stephani; in loco ejus Martyrii, ei ædificatum est magnificentissimum Templum

Culpa Pauli minuitur.

arsaretur à culpa, quod ea lubrica fuisset atatis. Tamquam si diceretur, Paulus destinabatur, ut esset vas electionis à Christo, proinde adolescens nominatur, ut culpa, quam committebat, levior, ac minor appareret; quia in atate lubrica perpetratur; talis est enim Paulus, ut ejus culpa cum refertur, levis, & minor ostenditur.

QUÆSTIO XXXV.

Quare miseri Iudæi claudunt aures suas cum loquitur stephanus?

Loquente Stephano, impii Iudæi præ furore, ac ira exclamant, & continuerunt aures suas, clauderunt, & manibus injectis obturaverunt aures suas, ne audirent Stephanum dicentem: Video Cælos apertos, &c. quod ipsi ex sua impietate, tamquam blasphemiam reputabant, tamen ex alto Dei iudicio aliter factum est.

Primo D. Gregor. Nissen. orat. de S. Stephano; Neque enim (ait) fuerunt digna profanorum, & impiorum aures, qua divina apparitionis exciperent narrationes. Dicebat Stephanus sublimia arcana, nempe se videre Cælos apertos, gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei; aures autem impiorum, & sacrilegæ tantum non poterant capere mysterium: Cum Christus turbis loqueretur in parabolis ait suis discipulis: Ideo in parabolis loquor eis; quia videntes non vident, audientes non audiunt, neque intelligunt. Matth. 13. n. 13. D. Remig. Hoc autem dicebat de Scribis, & Phariseis infideliter perseverantibus; quibus non est datum; Adeamus ergo cum discipulis puro corde ad Dominum, ut nobis Evangelicam doctrinam interpretetur, qui appropinquans ad eum; accipiens de doctrina ejus.

Secundo D. August. serm. 99. de Diversis, ait: Cum Cæli janua aperirentur, Iudæi januas clauderant. Ecce Cæli janua sunt aperta effundente gratias super omnes, Iudæi tamen pro sua extrema miseria aures clauderant, ne perciperent verba vitæ, ut per januas Cæli ingrediantur, ut tamen ab illo maneat exclusi à sua malitia provocati aures claudunt.

Resurrecto Christo, factò terræ motu; Exterius sunt custodes, & facti sunt velut mortui, Matth. 28. n. 40. Christus resurrexit; ut nos omnes cum eo resurgamus ad vitam, & custodes; qui erant prope sepulchrum, ubi tantum mysterium agebatur, facti sunt velut mortui; quæ certè major miseria, quam interperennes vitæ fontes, ut mortuum jacere, nullumque vitæ sensum recipere; ac inter radiantes lucis splendores in tenebris sepulchrum tamquam mortuum jacere? D. Palchastus: Ministri perfidie, & executiones mortis alienæ, nequeunt suffere celestia videri, neque fiduciam sumere de supernis, o quam miseri sumus, quos tunc perterritus timor mori, quando securitas credentibus reddita est vita.

Act. 7. n. 58. Et lapidabant Stephanum invocantem, & dicentem: Domine Iesu, suscipe Spiritum meum.

Num. 59. Postis autem genibus, clamavit voce magna, dicens: Ne statuas illis hoc peccatum; & cum hoc dixisset, obdormivit in Domino; Saulus autem erat conficiens neci ejus.

Templum ab Eudoxia Augusta, in quo ostendebatur lapis, super quem D. Stephanus expirans cadens re- torsum oculis in Caelum reclinavit caput, in quo signa, & effigies capitis, ac scapularum, tamquam molli cera remanserunt impressa.

316.

Virgo Maria orat pro Stephano. Lorin. Cornel.

Simulque cum alio lapide, in quo B. Virgo Maria cum sancto Ioanne erant orantes pro Stephano toto lapidationis tempore; Sanctus ergo Stephanus coronam sui Martyrii debet sanctissimæ Virgini Mariae, sicut Paulus suam conversionem Stephano oranti. Hæc omnia ex multis grayissimis Authoribus referunt Lorinus, Cornelius à Lapide, simulque multa miracula, quæ saxa sanguine Stephani insignita ceciderunt.

317.

D. Stephanus equitur passionis Christi vestigia.

Hæc tamen moraliter expendamus, in quibus maxime D. Stephanus sequutus est passionis Christi vestigia. Primo trans torrentem Cedron, Ioan. 18. n. 1. comprehenditur Iesus, & deducitur ad mortem, trans torrentem Cedron adducitur Stephanus, ut ibi pro Christo vitam profunderet: 2. In monte Oliveti orans Christus ad Patrem sanguine rubricatur: Factus est sudor ejus, sicut gutta sanguinis decurrentis in terram, Luc. 22. n. 44. Ibi Stephanus sanguine purpuratus orat ad Deum: Ne statuas illis hoc peccatum. Tertio Christus D. abiens in Caelum sacrorum pedum suorum vestigia, ac signa reliquit in terra: quæ nullo modo deleri potuerunt, & usque in hodiernam diem perseverant, ut dixi tom. 5. in Evangelia lib. 9. cap. 10. q. 15. n. 107. Stephanus spirans, ut jam dixi, reclinavit caput super quendam lapidem, in quo illius signum, ac effigies impressa est. Quarto Christo D. moriente Stabat juxta Crucem Virgo Maria, Ioan. 19. n. 2. ut explicat Carthusianus lib. 2. de laudibus Mariæ cap. 23. deprecans pro omnium salute, ut de fructu passionis Christi omnes participes fierent; dum Stephanus patiebatur, erat Sanctissima Virgo orans pro ipso, & etiam, ut existimo, ut ejus oratio, ne statuas illis hoc peccatum, esset exaudita.

318.

Emil.

Merito insignis Levita, qui primus in martyrio sanguinis Christi vestigia est secutus, tot illius passionis vestigia, ac umbris condecoratus, pro quo elegantissime audiendus est Emilianus homil. de S. Stephano, & ait: *Iudei ergo illo spiritu ebrii, quo dudum clamabant, Crucifige, Crucifige, in necem sacri testis incumbunt. Beatus, qui celestis illius agonis proximo pedissequus intervallo, reliquias excipere furoris illius meruit, quo paulo ante, serviente mundo, Salvator occubuit. Beatus, qui fumantem adhuc Dominici victimam sanguinis primus honoravit recenti sacrificio passionis. O felix, & nimium felix, qui fumantem, seu odorantem Dominicæ Passionis victimam, recenti suo sacrificio sequutus est! O felix, qui illum seculum furem à Iudæis contra Christum conceptum, excipere gloriosè ambivit! O felix, qui talem, & tantam prærogativam emeruit, qui Dominicæ Passionis, tamquam substitutus subrogaretur, qui reliquias excipere furoris illius meruit in se, qui contra Christum est commotus ac excitatus, quo paulo ante ipse Salvator occubuit.*

QUESTIO XXXVII.

Quare D. Stephanus lapidatur à Iudæis?

319. Levit. 24. Deut. 1.

Juxta legis mandatum blasphemus extra civitatem educatur, & à populo lapidabatur, Levitic. 24. n. 14. Deuteron 13. n. 10. & cum D. Stephanus falso, ac iniquè ut blasphemus accularetur, extra civitatem ejicitur, & ibi lapidatur, seu, ut alij legunt, lapidibus obruitur, & sanè magna lapidum multitudine, ut dicat D. Gregor Nissenus orat. de S. Stephano: *Quod orbe lapides undique conjicientium, quasi coronam circum Stephanus: pro multitudine lapidantium non ex una parte saxa mittebant, sed undique, & ex omni parte, & hanc lapidantium multitudinem indicat Textus; non enim dixit semel, sed bis lapidabantur enim lapidantium multitudo, non uno verbo, sed repetito sermone fuit explicanda. De lapidibus D. Stephani jam aliqua dixi superiori quæst. in principio notatu digna.*

ne, ut dicat D. Gregor Nissenus orat. de S. Stephano: *Quod orbe lapides undique conjicientium, quasi coronam circum Stephanus: pro multitudine lapidantium non ex una parte saxa mittebant, sed undique, & ex omni parte, & hanc lapidantium multitudinem indicat Textus; non enim dixit semel, sed bis lapidabantur enim lapidantium multitudo, non uno verbo, sed repetito sermone fuit explicanda. De lapidibus D. Stephani jam aliqua dixi superiori quæst. in principio notatu digna.*

D. Niss. Immunitabilis lapidantium multitudo.

320.

D. Aug. Interiorius exterius manebant in illum paves suos; Ad mortem infligendam non aliud instrumentum eligunt, nisi lapides partes suos, ut duritiam cordis lapideam, quam intus habebant, exterius cum lapidibus ostenderent.

321. Act. 6.

D. Aug.

In area Christiana tritura puritatis, ac contritio præcedat. Ait Isaias 21. n. 16. Tritura mea, filii area mea, que audivi à Domino exercituum, Deo Israel annuntiavi vobis. Filios area meæ vocat fideles, & Christianos, in quibus, ut puritas inveniatur, requiritur, ut laborum tritura, aut comitetur, aut antecedit, valde opportunè D. Hieronymus ibi ait: *O popule, qui conietus es in horrea mea, quem idcirco trivi variis angustiis, ut paleas ab eo excuterem, & purissimum triticum in meis horreis conderetur.*

322.

Gen. 28.

Magnalia lapidum in Stephano occipitulantur.

Exod. 17.

Num. 20.

Exod. 33.

Exod. 34.

Iosue 4.

Tertio alta, & sublimi divina dispositione lapidatur Stephanus, quia multa magnalia, quæ Deus olim in lapidibus est operatus, in Stephani lapidibus recapitulatur, Jacob dormiens super unum lapidem vidit Scalas in Cælos porrectam per quam ascendebant, & descendebant Angeli, Genes. 28. n. 2. Stephanus tamquam dormiens inter lapides, videt Cælos apertos, & Angeli descendentes, & ascendentes ut ipsum quærerent, & asportarent in Cælum, per lapidem, super quem orans, lassaque brachia sustentans Moyses victoriam imperat Josue contra Amalec, Exod. 17. n. 12. Dū Stephanus inter suos lapides orat, magnam de furis infernalibus consequitur victoriam, educens de eorum potestate magnam hominum multitudinem, qui videntes Stephani constantiam ad fidem conversi sunt: Lapis percussus à Moyse dedit aquam populo sitienti Numer. 20. n. 11. Percussus Stephanus lapidibus dedit sitiensibus ingenues aquarum fontes charitatis: *Ne statuas illis hoc peccatum, Moyses se recipiens in uno lapide spelunca vidit gloriam Dei, Exod. 33. n. 2. Stephanus itas inter petras videt gloriam Dei. Per lapideas tabulas conscriptas digito Dei, dedit Deus ipse legem ad perennem, perpetuamque memoriam, Exod. 34. n. 4. Stephanus moriens reclinavit caput super unum lapidem, in quo digito Dei, seu ejus potentia effigies capitis Stephani mansit impressa ad omnium Martyrum perpetuum documentum, ut sequantur, ac imitentur ejus fortitudinem, ac constantiam. In medio lordanis crexit Iosue 4. n. 5. lapides in memoriam beneficiorum Dei, sic & in ipsis lapidibus, quibus D. Steph*

1. Reg. 17.

1. Reg. 7.

323. Iob. 8.

Generosus Christi palmos inter lapides.

Ioan. 15.

D. Aug.

324.

Ex Christi nomine suavisantur lapides.

D. August.

325. Iosue 5.

Ab umbra Christi fugatur dolor.

D. Zeno.

326. Iob. 5.

D. Stephanus est percussus, erexit Deus memoriale perenne illius victoriae, ac triumpho, cum usque hodie rubricata ejus sanguine appareant. Lapidem interfecit David Goliath. 1. Reg. 17. n. 49. Stephanus lapidibus, quos Iudæi in eum jactabant, eorum nequitiam, ac prævaricationem destruxit, ac dissipavit. Cum Deus auxiliatus fuit Israël insigni contra Philisthæos victoria, illo in loco erexit Samuel lapidem, qui ab ipso est vocatus lapis adjutorii. 1. Reg. 7. n. 17. Stephanus potest dici lapis adjutorii per multam, & magna miracula, quæ Deus per ipsum operatur, ut D. August. serm. 13. 2. de diversis testatur de lapide, in quo recubuit ejus caput, qui ad Anconam Urbem Italia delatus est perpetuorum mirabilium operativus.

Quarto ait Job cap. 8. n. 17. *Speret arborum petrarum radices ejus densabuntur, & inter lapides commorabuntur.* Quod etiam justo tribuit Pinceda; sæpe enim vineæ, ex quibus optimum generatur vinum, plantantur in montibus petrosissimis, quorum nullâ apparet terra, sed saxa, & rupes, & cautes, ut videre est nostris in Insulis vulgo del Pico, vel S. Gregorii. Inter ipsas Petras non opprimuntur palmes, sed viridissimus surgit, ac dilatatus in folia, aureos ostentat racemos; Cum ergo Stephanus esset optimus, ac generosus palmes vitis Christi: *Ego sum vitis, vos palmites.* Ioan. 15. non debuit plantari, ac orti in molli, ac fluxida terra, sed inter rigidos lapides, ac durissima saxa: Ad hoc tendit D. Augustinus homil. 1. de S. Stephano, ubi sic ait: *Viteba: Stephanus de Christo, sicut sarmennum de vite; miraris fructum de sarmenno pendente, vide sarmennum in vite inmentem. Eia Stephane, dic aliquid Judæis, ut incipias lapidari, & possis coronari jacula verba, & excipere saxa.* Ubi Stephanum sarmennum manens in Christo vitis dicit, & Sanctum vitum hortatur Augustinus, ut prædicationem Judæis faciat, indeque lapidibus opprimatur; Vitis inter lapides exorta excellentiter, ac illustrior germinat fructus.

Quinto lapidibus petrus Stephanus occubuit, ex cuius nimia felicitate venit, ut lapidibus prematur, in quibus salvatoris nomen relucet, dicente Paulo: *Petra autem erat Christus, felices, & suaves lapides, qui Salvatoris nomen secum important.* D. August. serm. 6. de S. Stephano; in fine ait: *Currunt cum lapidibus Iudæi, ulnas erigunt, brachia dirigunt, petras jacunt, lapidantque justum orantem, ac dicentem: Domine Jesu meus, propter quem servit in me mundus, lapidator meus exaudi me Virginis Filius, lapis vitis. Iudæi lapides jactabant in Stephanum; Stephanus autem recipiens lapides Deum appellabat, de cujus nomine multam lavitatem, ac felicitatem in ipsis lapidibus gustabat.*

Mandat Deus Josue 5. n. 2. *Fac tibi cultros lapideos, & circumcide secundo filios Israel, & quare ad Circumcisionem exequendam eliguntur cultri lapidei, id est lapides exacuti, tamquam cultri; qui est valde extraordinarium instrumentum ad præcindendum. In lapide notabatur Salvatoris nomen, qui est petra angularis faciens utrumque unum, & si dolor & pressura Circumcisionis esset multum gravis præsentato Salvatoris nomine in lapide, fieret lenis, & suavis; cum Circumcisio illa non esset facta in damnum carnis, sed in spiritus augmentum.* D. Zeno serm. de Circumcisio: *Iesu Nave Christi imaginem præferbat, qui verus omnium Salvator esse cognoscitur, & factis, & nomine; hic enim, quia ipse dicitur etiam petra, rectè cultellos petrosos fecit. Ut ex suo nomine dolor omnîs mitigaretur.*

Ait Job. 5. n. 24. *Cum lapidibus regionum pactum meum, & bestia terra pacifica erant tibi, & scies, quod pacem habeat tabernaculum meum.* Quodnam est

pactum cum lapidibus, ut non essent ei duri, sed molles, & leves, ut explicat Lyra, & bestia terra, Lyra, quæ licet aliis sint feroces tyranni, mihi erant pacifici, & unde illi tanta pax, & felicitas? quod pacem habeat tabernaculum meum. Per pacem intelligit Spiritum sanctum juxta illud Pauli ad Galat. 5. Ad Gal. 5. n. 22. *Fructus autem Spiritus est caritas, gaudium, Lapides ut flores Stephano.* Cum igitur tabernaculum corporis Stephani in se haberet Spiritum sanctum: *Cum esset plenus Spiritu sancto, inde ejus carnifices non erant ei tamquam feroces bestia, sed tamquam adjuutores, ac ministri suæ Coronæ: Et cum lapidibus pactum, ut ei essent molles, ac suaves.* D. Nissenus tract. de Beatitudine: *Magnus ille Stephanus gaudet lapidibus undique petitis, ac veluti suavem quendam rorem crebros lapidum ictus in modum floccorum nivis incidentium, corpore cupide exceperit, ac benedictione nefarios homicidas prosequitur.* Et orat. de S. Stephano sic ait: *Per omnia magnitudine animi, atque indolis excellabat, ita quidem lenitatem, minis verò despicientiam, mortis terrore vitæ contemptum, odio dilectionem, malevolentia benevolentiam, &c.*

QUESTIO XXXVIII.

Quare D. Stephanus pro se orans stat, pro inimicis vero genuflexo orat?

Ubi attingunt, & solvant communiter Sancti Patres, D. Aug. serm. 1. de S. Stephano, ubi sic ait: *Qui stando suum spiritum commendavit Domino, Jesu suscipe Spiritum meum: pro illorum dilecto flexo genu oravit, positus autem genibus clamavit. Ne statuas illis hoc peccatum.*

Ad quod responder D. Bernard. serm. de S. Stephano; *Positis genibus, quia vera, & humili simplicitate pro se orans stat, & erigitur; pro lapidantibus flexis genua, quis audivit unquam talem? & quis vidit huic consimilem? plus dolet persequentium peccatum, quam sua vulnera, illorum iniquitatem, quam suam mortem.* Eadem fere habet Petrus Damianus serm. de S. Stephano; *Eccè quomodo ex mente Sanctorum Patrum magnus Athleta sibi ipsi lapidantes proponit, amplius anxius de illorum salute, quam de se ipso; majorem amorem, ostentans erga suos persecutores, seipsum, quam erga se ipsum.*

Secundo D. August. serm. 2. de S. Stephano, sic ait: *Loquens cum eo: Quare protestans orasti, & pro inimicis genu flexisti? Pro me stans oravi, quia pro me, qui rectè Deo servivi orando, & impetrando non laboravi, quia qui pro justo orat, non laborat; ideo pro se stans oravit: Ventura est, ut oraret pro Iudæis; & attendens tam malam esse iniquitatem eorum, quæ difficile donari posset, genu flexit; & ait: Ne statuas illis hoc peccatum.* Stephanus cum pro se orat, pro justo deprecatur, proindeque res est facilis, & non multo laboris Deum propitium, ac benignum sibi reddere. At cum peccatorum causa agitur, ut eis valeat veniam impetrare, cum ob multitudinem eorum iniquitatum res est valde difficilis, & laboriosa apud Deum, & ideo ad hoc multi lachrymarum imbres, ac penitentia austeritates requiruntur. Hinc pro expiandis peccatis in Ninive dicebat Jonas cap. 3. n. 8. *Operantur sacis homines, & jumentis, & clamant ad Dominum in fortitudine.*

Tertio: *Cum Stephanus staret in Concilio viderunt faciem Stephani tamquam Angelis, nunc autem divina ordinatione positus genibus orat pro inimicis, ut splendor ille, qui erat in facie, derivaretur in genua flexa pro causa inimicorum, ad hoc tendit Tertullianus lib. de resurrectione Carnis, cum ait: Tertull.*